

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 79. Regulariter, & secluso privilegio, celebrare non licet nisi in
Ecclesia consecrata, vel saltem benedicta, vel in Oratorio ad Dei cultum
dedicato, per Episcopum designando, & ab ipso ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

festo Sacrum audire. Et quartum, dum Episcopus, vel aliquis generis illustri superveniens, Sacrum audire desiderat. Et quintum, dum repente post dictam Missam corpus defuncti occurrit sepeliendum. Sed tres hocce casus, utpote moribus nostris, hodiernaque consuetudini repugnantes, merito refellit Vasquez disp. 232.

CAPUT LXXVIII.

Secusâ particulari consuetudine, vel privilegio, regulariter celebrare non licet ante auroram, nec post meridiem.

944 **I**Ta S. Thomas q. 83. a. 2. D. Antoninus, Gabriel, Sylvester & Doctores communiter. Quia id non permittit Ecclesiæ consuetudo, nec rubrica Missalis, utpote quæ §. 15. n. 1. dicit, quâcumque horâ post auroram, & ante meridiem, posse Missam privatam dici. Ubi per auroram communis Doctorum sensus intelligit primum dici crepusculum, seu primum vespertium adventantis dici: neque aurora hic accipienda est mathematicè, sed moraliter, ita ut parum ante auroram pro nihilo reputetur. Unde Suarez disp. 80. sect. 6. Dicastillo disp. 4. dub. 4. n. 55. nullum scrupulum movendum aiunt, si quis Sacrum finiat duabus horis ante ortum solis. Verùm quoad familia attendenda est cuiusque regionis consuetudo. Quæ in Belgio, aliisque partibus Septentrionalibus (in quibus dies hyemales brevissimi sunt) permittit, etiam secularibus, hyeme celebrare multis horis ante ortum solis. Necfen tr. 4. dub. 14. Coninck q. 83. a. 2. dub. 4.

945 Regulares etiam ex variis privilegiis ante Tridentinum celebrare poterant ante auroram, imò duabus horis post mediam noctem. Sed hæc revocata videntur per Tridentinum sess. 22. & per Pium V. in Bulla quam refert Naldus verbo *Missæ* n. 30. Unde S. Congregatio apud nostrum Lezanam to. 1. c. 21. n. 2. sic habet: *Ante diem, & horis indebitis, celebrare non licet, etiam vigore privilegiorum ante Tridentinum concessorum.*

946 Diana quidem p. 10. tr. 12. resol. 25. & apud ipsum Cardinalem de Lugo, Caspensis, Dicastillus, Leander, & alii dicta privilegia negant revocata per Tridentinum, ac per consequens per Pium V. quia Tridentinum solum revocavit privilegia celebrandi horis indebitis, quales non sunt horæ per privilegia Apostolica concessæ. Sed contra est, quòd eo ipso revocet privilegia celebrandi horâ jure communi non permittâ, quæ revocat privilegia à Sede Apostolica concessa. Neque enim per horam indebitam Tridentinum intelligit horam à Sede Apostolica per privilegia non concessam: cum privilegia id concedentia revocet. Et aliâs frustranea esset illa privilegiorum revocatio, ut bene vidit laudata S. Congregatio. Gregorius tamen XIII. anno 1678. adcoque post Tridentinum, & Pium V. Presbyteris Societatis (aliorumque consequenter Ordinum communicantium) Bullâ *quanta* 22. apud Rodericum concessit privilegium celebrandi unâ horâ ante auroram, & infra horam post meridiem, *istineris, vel alterius legitimi impedimenti causâ.* Et istud privilegium non est revocatum.

947 Quoad Missas post meridiem, cum etiam merides moraliter consideranda sit, angustia non debet, qui paulò post meridiem celebrat. Quia parum pro nihilo reputatur. Imò in festis, & exequiis solemnioribus, sicut Belgii nostri consuetudo permittit Sacrum solemne prorogari ferè usque ad primam; similiter permittit Missas privatas inchoari post duodecimam, quoadiù durat solemne Sacrum. Necfen ibid.

Ante Missam parochialem, eâque durante, Regulares in Ecclesiis suis celebrare posse, Pius V. & S. Congregatio declaraverunt, ut alibi demonstramus.

Ante lectum Matutinum & Laudes Missam celebrare, causâ legitimâ non excusante, non licet, ut merito docent S. Raymundus, S. Antoninus, Sylvester, Navarrus, Bellarminus, Azorius, Gavantus, Binsfeldius, Reginaldus, Bassæus, Tannerus, & (ipso teste) Doctores communiter. Quia licet inter Matutinum & Missam nulla sit connectio ex natura rei; secus ex jure positivo, seu Ecclesiæ consuetudine, vim legis habente, ut constat ex cap. *in his* dist. 11. Neque audiendi sunt nonnulli novaturientes in contrarium.

1º. quia Innocentius IV. in responso ad articulos quosdam, inter Archiepiscopum Nicolsensem, Suffraganeosque Latinos ipsius, & Episcopos Græcos Regni Cypri controversos (quos ad Sedem Apostolicam retulerat Otto Cardinalis, Episcopus Tusculanus) epist. 10. ad eundem Cardinalem sic pronuntiavit: *Sacerdotes autem dicant Horas Canonicas more suo; sed Missam celebrare, priusquam Officium matutinale compleverint, non præsumant.*

2º. Julius III. Bullâ *sacra* in Litteris Apostolicis Societatis pag. 75. sic habet: *Facilitatem anteposendi, & postponendi Officium divinum, aliâs vobis concessam, ad hoc ut tu, & pro tempore existentes Religiosi Societatis, ex legitimis & iustis causis (in quo tuam & successorum tuorum... conscientiam oneramus) Officium ipsum celebrationi Missæ liberè, & absque conscientia scrupulo postponere possitis, auctoritate & senore prædictis extendimus & ampliamus.* Igitur aperte insinuat, si ne legitima causa non licere Matutinum Missam postponere: cum conscientiam ipsorum oneret, si id faciant aliter quàm ex legitimis ac iustis causis.

3º. in Missali, tam Romano, quàm Carmelitano nostro, inter defectus Missæ §. *de defectibus in ministerio* ponitur, quòd celebrans saltem Matutinum cum Laudibus non dixerit, &c. Defectus autem in ministerio ibi intelliguntur defectus in eo positi, quòd aliquid ex requisitis ad illud desit, prout explicatur ibidem.

4º. Præmissis accedit generalis Ecclesiæ consuetudo, ut testantur Jacobus Bajus Institut. Relig. Christ. l. 4. c. 13. & nosser Franciscus à Jesu Maria tr. 5. c. 4. n. 47. Accedunt & isti consuetudini eponencia Statuta Synodalia plurium Ecclesiarum, Nemaufensis anni circiter 1284. tit. de celebrat. Missar. Lingonensis anni 1404. Senonensis anni 1524. Parisiensis 1557. Sifridi Archiepiscopi Colonienfis, Odonis Episcopi Parisiensis, &c.

Quia tamen ordinis inversio inter horas ipsas (ut dum horæ parvæ leguntur ante Matutinum) in privata horarum recitatione, communi Doctorum iudicio non censetur nisi peccatum veniale, de inversione ordinis inter Matutinum & Missam idem sentiunt Sylvester, Toletus, Bellarminus, Suarez, & alii communiter. Barbosa tamen de potest. Episc. p. 2. quindecim profert Doctores, atque inter eos S. Raymundum, & S. Antoninum 3. p. tit. 13. cap. 6. qui censent esse mortale. Gavantus quoque affirmat Innocentium IV. & Pium V. hunc defectum censere gravem.

CAPUT LXXIX.

Regulariter, & secluso privilegio, celebrare non licet nisi in Ecclesia consecrata, vel saltem benedicta, vel in Oratorio ad Dei cultum dedicato, per Episcopum designando, & ab ipso visitando.

ITa statuitur in Tridentino sess. 22. cap. de evitandis in celebr. Miss. ubi in reverentiam &

- honorem SS. Sacrificii; atque ad excitandam fidelium erga illud devotionem, *Ne patiantur* (inquit) *Episcopi privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad divinum tantum cultum dedicata Oratoria, ab isdem Ordinariis designanda & visitanda, sanctum hoc sacrificium à secularibus, aut Regularibus quibuscumque peragi.* Ubi cum in fine subdat, ut non obstantibus privilegiis Episcopi compellant Regulares, ne hujusmodi facultatibus utantur, saltem eatenus ea revocet, ut Episcopo contradicente eis uti non possint, ut sapienter advertit Magister meus Bonæspei de Euchar. disp. 9. n. 106. Cavendum proinde ne contrarium fiat: agitur enim de re gravi. Ideoque idem Author rectè etiam cum aliis communiter observat, quòd celebrare extra Ecclesiam, vel Oratorium ut supra, absque gravi causa, esse mortale peccatum, licet contradicant Sotus & Suarez.
- 956 Dixi absque gravi causa, per quam intelligitur causam necessariam. Nam cæ interveniente, licitum est extra dictam Ecclesiam vel Oratorium celebrare cap. *sicut* de Consecrat. dist. 1. Et ibi quidem Pontifex id declarat illicitum, nisi summa eogeris necessitas. Sed consuetudo obtinuit ut id liceat, etiam non summâ exigente necessitate, in casibus sequentibus.
- 957 Primò, dum Sacerdos longam per loca infidelium peregrinationem peragit, ubi Ecclesia non occurrit, nec Oratorium. Tunc enim in altari portatili celebrare potest, ne diù Missa amittenda sit. Ita Paludanus, Sylvester, Sotus, Suarez, Card. de Lugo, Palao, Layman, &c.
- 958 Secundò, dum Ecclesiæ sunt dirutæ, fas est extra locum sacrum celebrare, ne populus sacrificio careat, cap. *concedimus* de consecr. dist. 1.
- 959 Tertio, in magno populi concursu ad solemnitatem, dum tantam multitudinem Ecclesia non capit, fas est extra illam in altari portatili juxta Ecclesiam collocato Missam facere, ne plures Missæ careant. Ita Navarrus, Vasquez, Suarez, Card. de Lugo, Coninck, Palao, &c.
- 960 Quarto, id ipsum licitum est in castris pro militibus, ne diebus festis Sacro priventur. Sicut & in litore maris, ut navigantes non valentes in terram descendere, festo die Missam audiant. Vasquez, Layman, Palao, Dicastillo, Card. de Lugo, benè monens, in his & similibus casibus petendam ab Ordinario licentiam, si fieri possit. Sin minus, id sine licentia expressa fieri posse, in vim consuetudinis.
- 961 An autem extra dictos casus idem licitum sit, cum Episcopi dispensatione? omnino, si Episcopus dispensare possit: Non est autem dubium Episcopum posse concedere licentiam celebrandi in domo privata, in Oratorio ibidem divino cultui permanenter dedicato. Sed controversia est, an Episcopus concedere possit licentiam in domo privata celebrandi extra hujusmodi Oratorium, pro certo tempore, v. g. durante mordo viri nobilis, &c. id enim videri potest contra Tridentinum citatum.
- 962 Respondeo tamen id in Belgio usu receptum, ut in casu necessitatis ejusmodi licentiam Episcopi pro tempore concedant. Nec hoc est contra Tridentinum: cum scopus ordinationis ipsius solum sit tollere abusus, ortos ex continuis licentiis, absque necessitate datis, celebrandi in domibus privatis. Et eodem sensu intelligenda sunt Brevia Pauli V. & Urbani VIII. quæ à nonnullis obijciuntur. De quibus videri potest Diana p. 9. tr. 1. resol. 44.
- 963 Eadem consuetudo declarat, necessitatem quoad hoc non debere esse absolutam, sed sufficere moralem, puta quia attentis attendendis fidelium devotio, vel salus animarum hoc requirit. Neesen ubi supra dub. 4.
- Duo supersunt dubia: Primum, an in mari celebrare liceat, in altari portatili. Secundum, an Episcopo contradicente id liceat in cellis seu cameris privatis Religiosorum, qui morbo impediti inde discedere non valent ad Sacrum audiendum.
- Ad primum respondeo id, secluso periculo effusionis Dominici sanguinis, nullo jure esse prohibitum. Idedque, ubi morale periculum non imminet, id affirmant Card. de Lugo, alique plures, contra Navarrum, & alios. In eo se fundantes, quòd regulariter sit morale periculum propter continuam navis agitationem, ventorumque variabilitatem.
- Sed quia usus & experientia multorum annorum ostendit sine periculo id fieri posse; ab Hispanis & Lusitanis, in loco navis reverenter & decenter ornato, id modò deducitur in praxim. Nam adeste solet alter Sacerdos, qui, post consecrationem, calicem manu tenet, ne cadat, aut moveatur; quo periculum effusionis omnino caveatur.
- Deinde non ita subito furere solet tempestas, ut prius Missa finiri non possit: solet enim à peritis Navarchis prævideri. Et in omnem eventum periculo modo dicto poterit occurrere. Videri potest noster Franciscus à Jesu Maria n. 63. ubi ex Philiberto refert Clementem VIII. & Paulum V. concessisse navigantibus in Indiam, ut sereno caelo, & tranquillo mari celebrare possint.
- Ad secundum respondeo affirmativè cum sapientissimo Patre nostro Lezana, Hieronymo Garcia, nostro Gabriele à S. Vincentio, Dicastillo, Diana, quos citatos sequitur noster Franciscus à Jesu Maria ibidem n. 62. Hoc enim Canonice Regularibus sancti Salvatoris Lateranensis, & consequenter aliis Regularibus, cum ipsis communicantibus, 18. Maii 1565. (post Tridentinum, & cum derogatione ipsius) concessit Pius IV. ut videre est apud Peregrinum in compend. privileg. Congreg. Regular. tit. *infirmi* §. 2. & apud Peyrinis to. 1. privileg. Minor. in Constitut. Iyrini n. 34. Sed & post Pium IV. Gregorius XIII. in Bulla *deces Romanum Pontificem*, Religiosis Societatis Jesu concessit, ut in Oratoriis & Capellis, quæ Provinciales Societatis pro seipso in domibus, Collegiis, & aliis locis, ubi aliqui Societatis residerent, approbaverint, & ad divinum cultum dumtaxat deputaverint, Missæ, & alia divina Officia celebrari possint, nullius alterius ad id requisita licentiâ. In quo etiam privilegio alii Regulares communicant.

CAPUT LXXX.

Celebrare in Ecclesia violata, seu polluta, per se gravis est culpa.

Ex modis Ecclesia violatur. Primò per voluntarium homicidium injustum, in Ecclesia commissum, cap. *si motum* de Consecr. Eccles.

Dixi 1. voluntarium. Neque enim violatur per homicidium casuale. 2. injustum. Si enim in defensionem propria vite, cum debito moderamine, Ecclesia, juxta plerisque Doctores, non violatur. Verùm Doctores illi supponunt, injustum vite invidiam justè occidi posse, dum in vasus aliter vitam suam non potest servare. Cuius oppositum probavimus to. 2. ad quintum Decalpræcept. 3. in Ecclesia commissum. Neque enim violatur per solam mortem in Ecclesia subsecutam, si causa mortis, licet injusta, extra Ecclesiam posita fuerit.

Secundò violatur per sanguinis effusionem in Ecclesia injuriosè factam, can. *Ecclesia* de Consecr. dist. 1. Imò & per grave vulnus in Ecclesia injuriosè acceptum, quamvis extra Ecclesiam sanguinem